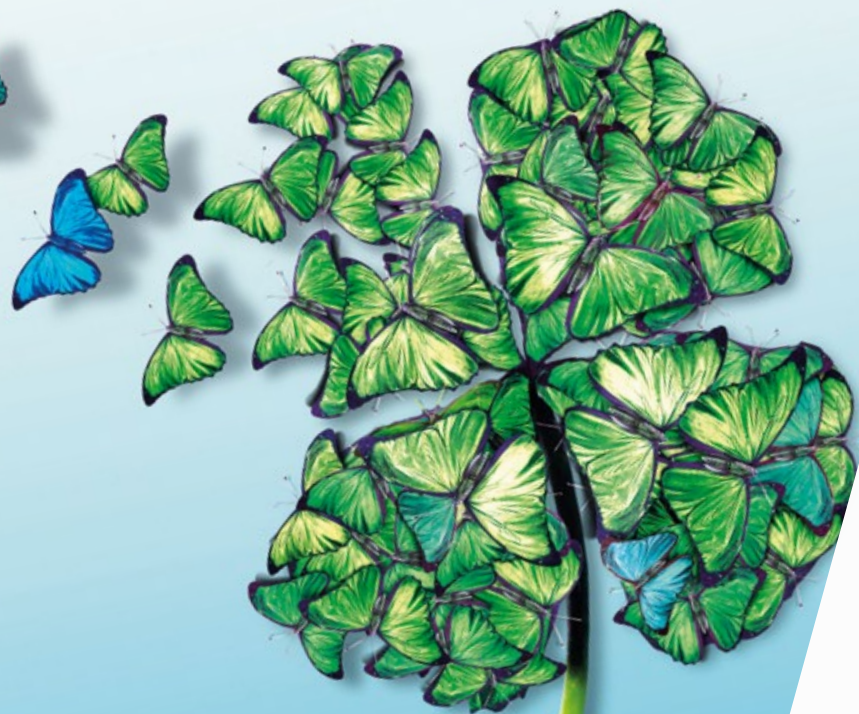

Sturen op **geluk**

Geluksbevordering door
nationale overheden,
gemeenten en publieke

Sociaal en Cultureel Planbureau

Sturen op geluk.

Beleid en geluk, een goede combinatie?

De sociale staat
van Nederland

2017

Jeroen Boelhouwer

 @SCPonderzoek

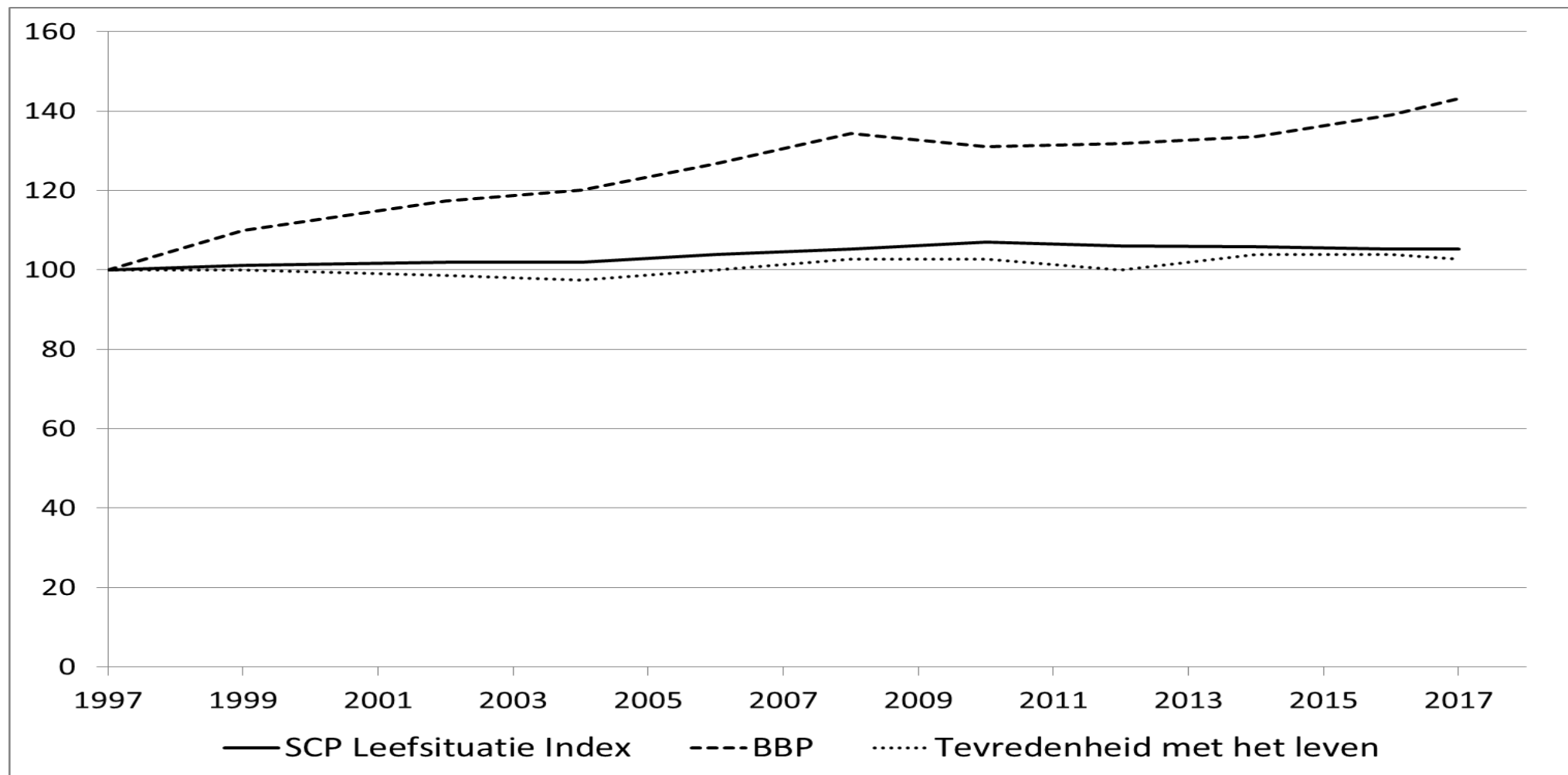
Hoge positie op internationale ranglijsten.... (2017 cijfers)

- Bevolking: nr. 8 van de EU-27
- Inkomen per hoofd van de bevolking: nr. 2 EU na Luxemburg (nr. 4 Europa)
- Absolute omvang BBP : nr. 17 van de wereld
- Exportpositie: nr. 8 vd wereld (EU nr. 2)
- Concurrentiepositie: nr. 4 (wereld)
- Arbeidsparticipatie M/V: nr. 1 in de EU
- Vrijwilligerswerk: nr 1 in Europa
- (Bijna) laagste werkloosheid: nr. 2 EU

... dus wat is het probleem?

Lange termijn ontwikkeling, BBP en geluk (1997=100)

bbp in prijzen 2017

Er is een 'probleem' met het BBP

Robert Kennedy: "GDP measures everything, in short, except that which makes life worthwhile"

<https://www.youtube.com/watch?v=t6U2irFSYHo>

Amartya Sen: "We need a measure of the same level of vulgarity as GNP – just one number – but a measure that is not as blind to social aspects of human lives as GNP is"

STIGLITZ, SEN, FITOUSSI 2009

Levens-
tevredenheid

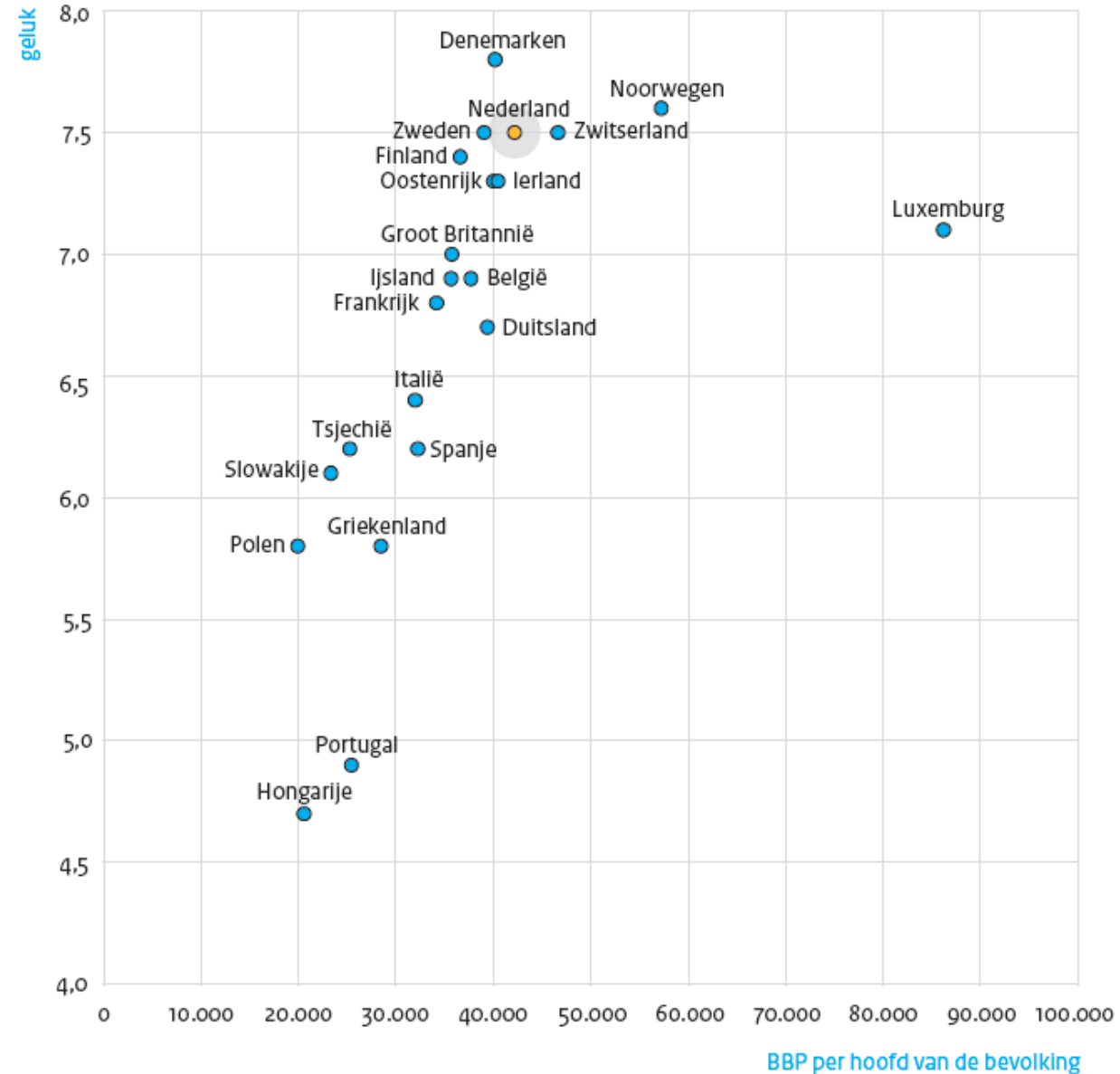
en

BBP

in

Europa

Geluk en Bruto Binnenlands Product (BBP) voor een aantal Europese landen (in rapportcijfers en in koopkrachtpariteit)

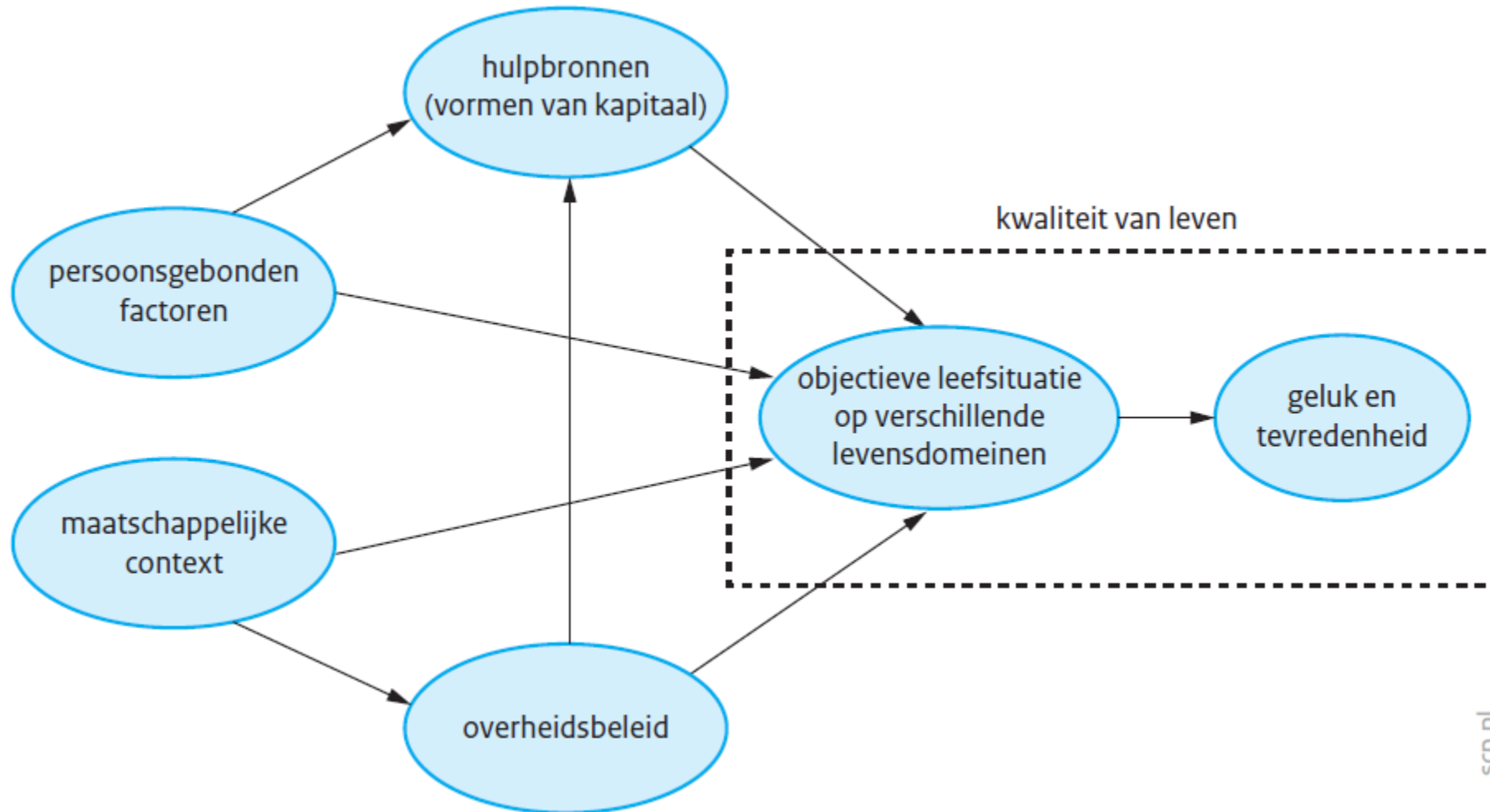
Bron: Human Development Report 2011; OECD 2010 (<http://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=558>)

Geluk in Europa (score 0-10) World Happiness Report 2020

	2017-2019
1 Finland	7,8
2 Denemarken	7,6
3 Zwitserland	7,6
4 IJsland	7,5
5 Noorwegen	7,5
6 Nederland	7,4
7 Zweden	7,4
47 Roemenië	6,1
59 Portugal	5,9
77 Griekenland	5,5
95 Bhutan (2019)	5,1
153 Afghanistan	2,6

SCP kwaliteit van leven - conceptueel kader

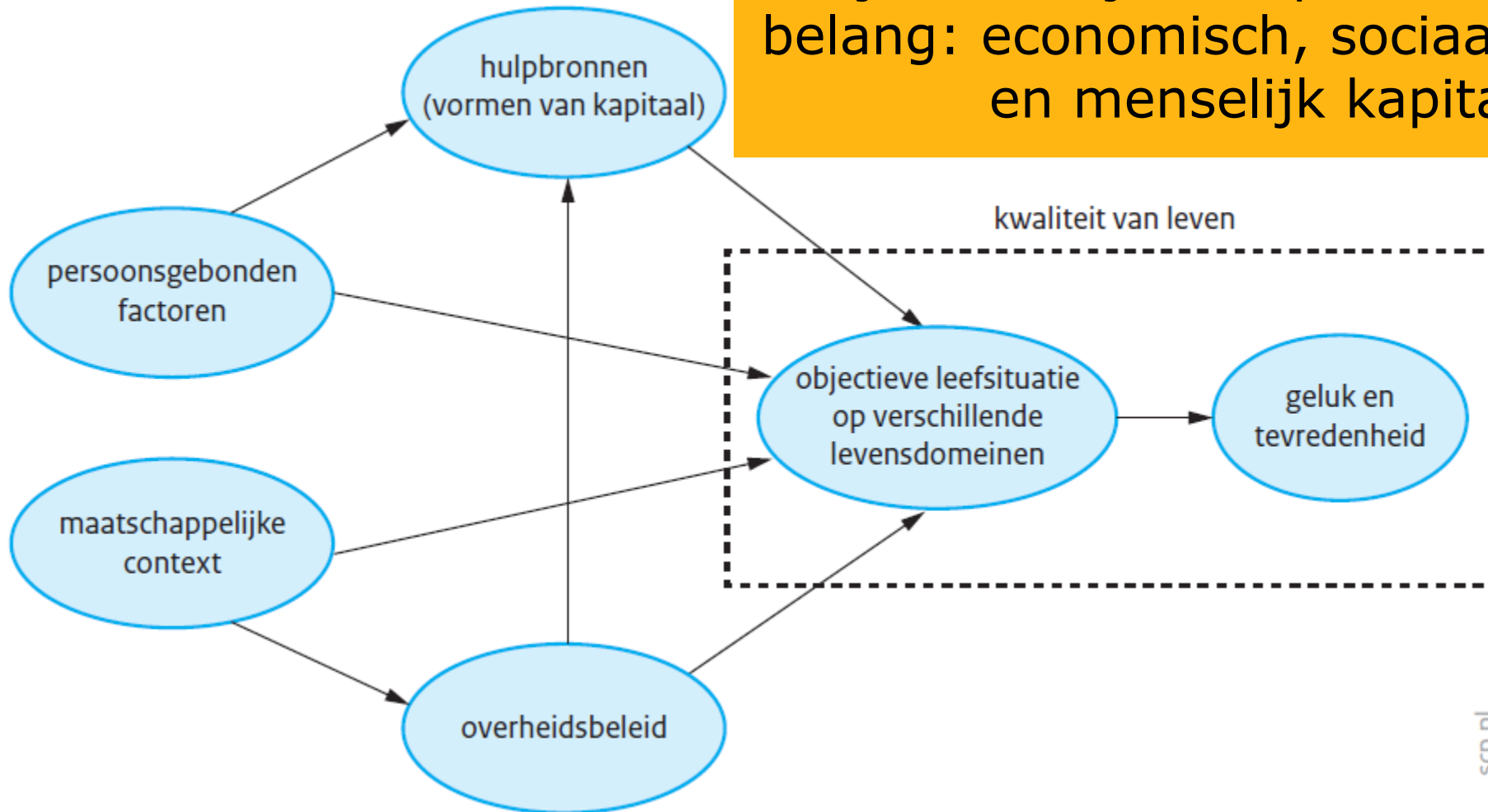

SCP kwaliteit van leven

Brede welvaart: kwaliteit van leven hier en nu.

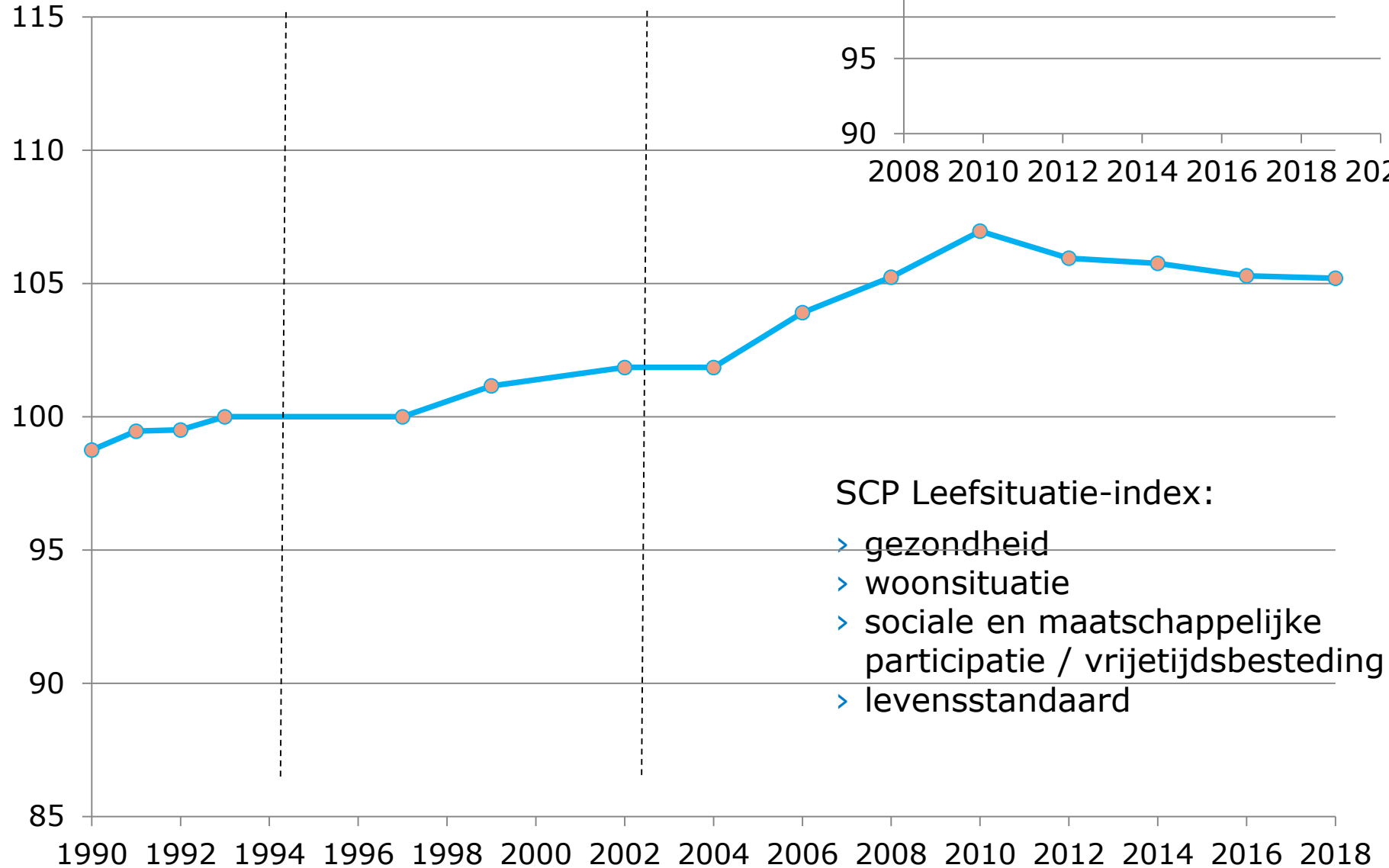
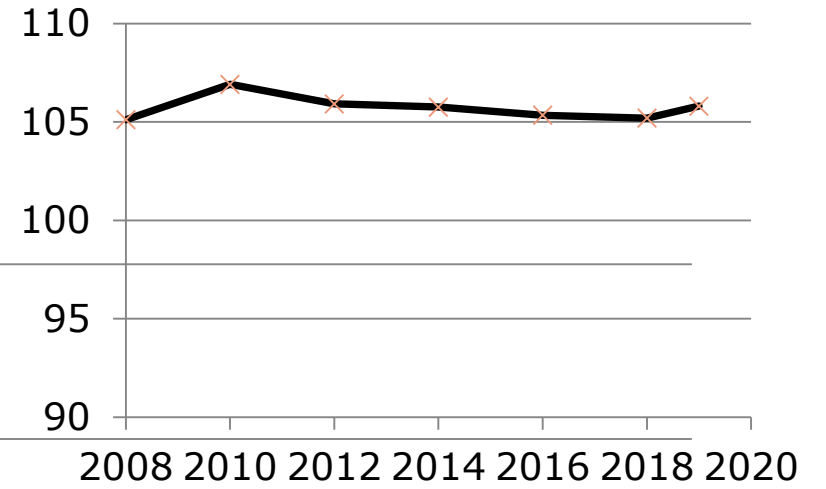
Maar ook: elders en later.

Bij 'later' zijn 4 kapitaalvormen van belang: economisch, sociaal, natuurlijk en menselijk kapitaal.

Verbeterde algemene leefsituatie...

SCP Leefsituatie-index:

- > gezondheid
- > woonsituatie
- > sociale en maatschappelijke participatie / vrijetijdsbesteding
- > levensstandaard

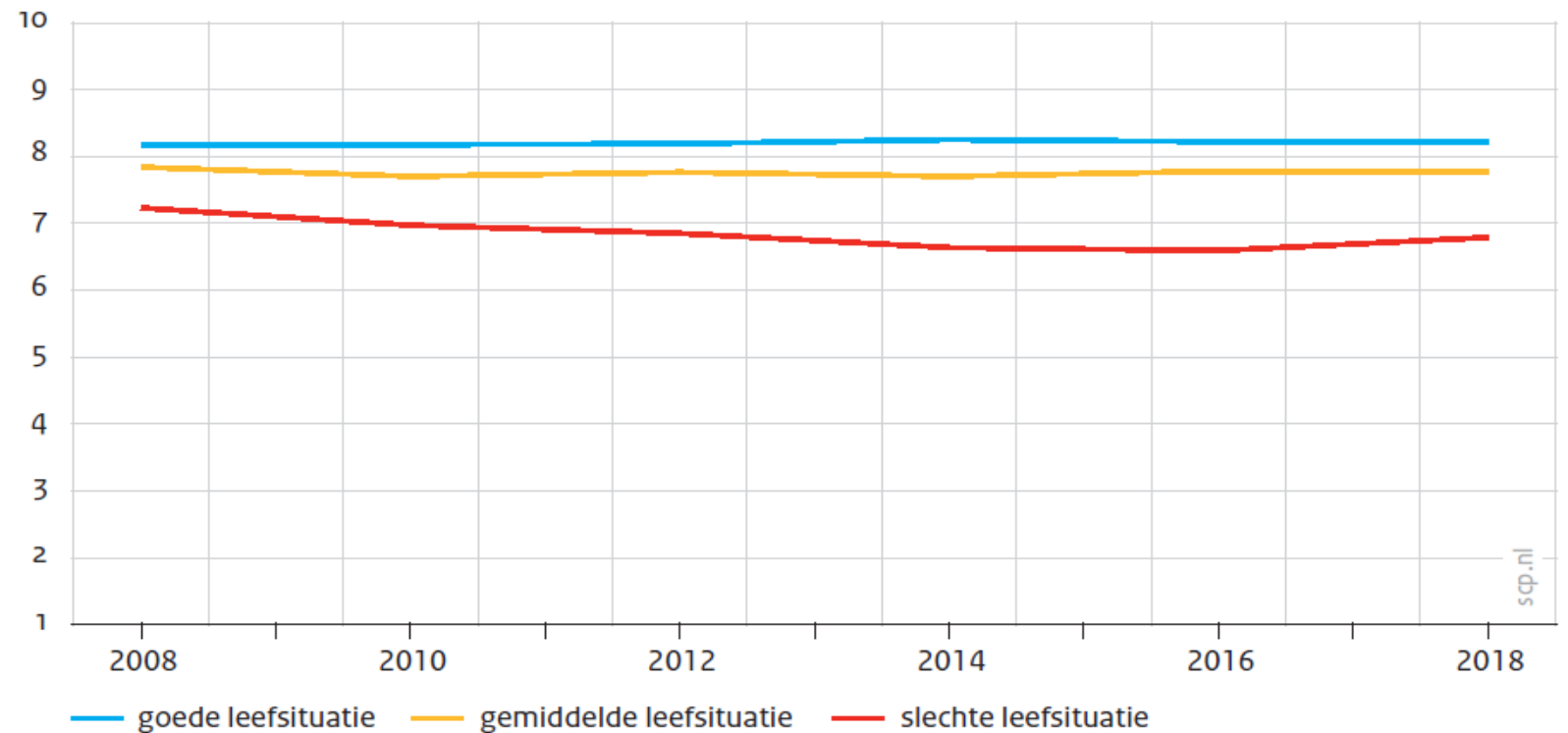
...en geen toename in tevredenheid met het leven

Gemiddeld 7,8
(schaal 1-10)

De tevredenheid met het leven van mensen met een slechte leefsituatie is gedaald, terwijl die bij anderen gelijk blijft

Tevredenheid met het leven van mensen met een goede en slechte leefsituatie, 2008-2018 (in gemiddelde rapportcijfers)

Bron: SCP/CBS (SLI'08 - CV/SLI'10/'11-17/'18)

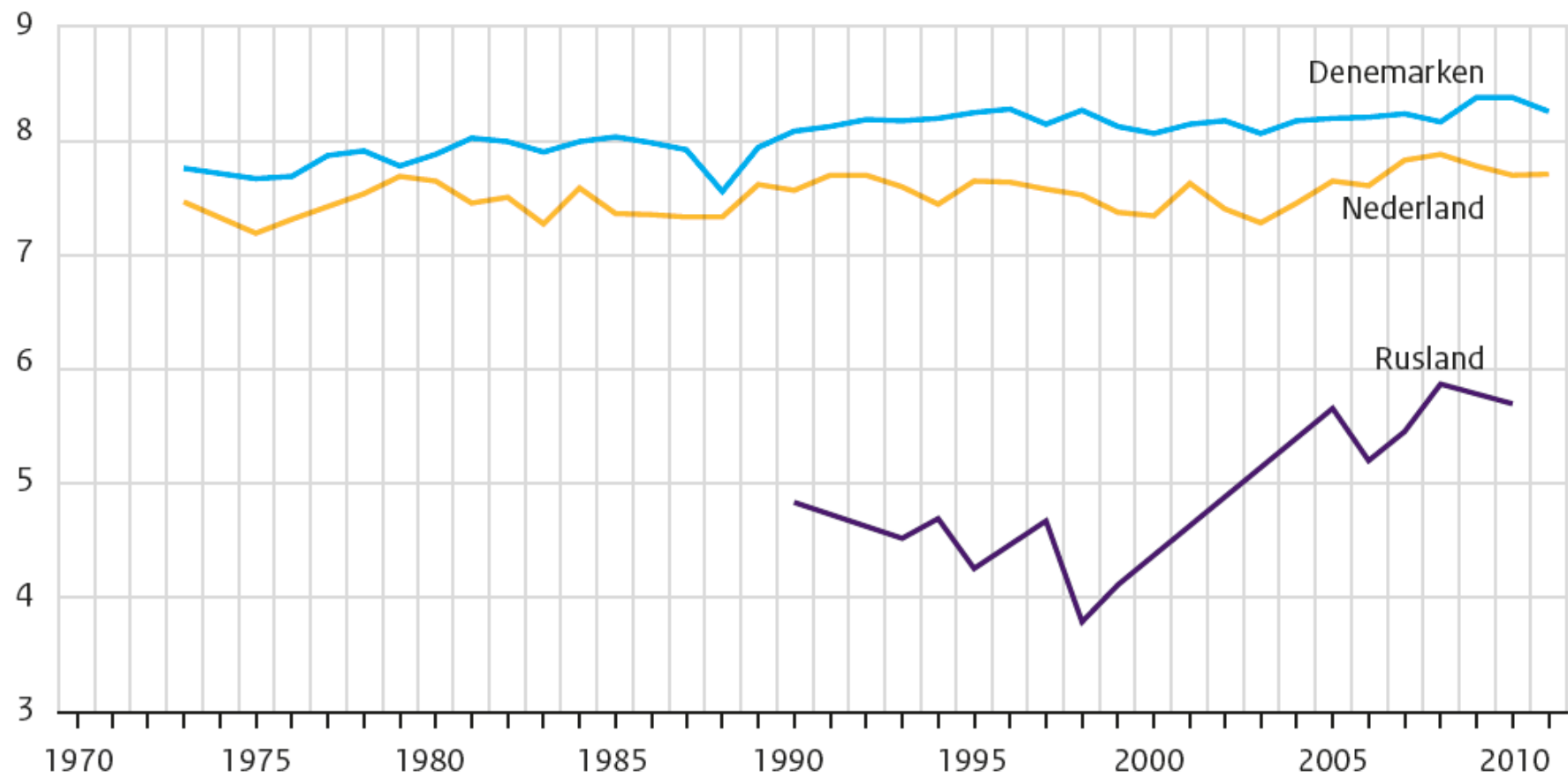
Wat gebeurt er tijdens de COVID-19 pandemie?

- > Geen verschil in levenstevredenheid
- > Wel toename eenzaamheid, vooral onder ouderen. Het betreft dan niet de sociale eenzaamheid (contacten hebben), maar de emotionele eenzaamheid (betekenisvolle contacten hebben)
- > Ook een toename van het aandeel mensen met een laag psychisch welbevinden
- > Mensen maken zich vooral zorgen over anderen (vooral kwetsbaren) en over hoe het met de samenleving als geheel zal gaan

Waarom zou de overheid (n)iets willen met geluk?

- Geluk is onveranderlijk ...
- ... en bij ons al erg hoog
- Geluk is iets voor mensen zelf, niet voor de overheid

Verandering in gemiddeld geluk in drie landen

Bron: Veenhoven (2012e)

Wat hangt samen met geluk?

Maatschappelijk kenmerken en geluk in landen rond 2005

land kenmerken ³	correlatie met gemiddeld geluk	aantal landen
welvaart		
koopkracht per hoofd	+0.65	140
zekerheid		
dodelijke ongevallen	-0.36	65
sociale zekerheid	+0.36	77
vrijheid		
economisch	+0.40	143
politiek	+0.50	146
privaat	+0.46	84
ongelijkheid		
in inkomens	-0.10	121
man/vrouw	+0.55	86
broederschap		
tolerantie	+0.50	85
vertrouwen in medemens	+0.37	85
vrijwilligerswerk	+0.04	147
institutionele kwaliteit		
rechtshandhaving	+0.58	147
kwaliteit overheid	+0.62	146
corruptie	-0.57	83
verklaarde variantie: R ² (in %)	79 ⁴	

Bron: Veenhoven (2012f)

Beter beleid → geluk?

> Onderwijs

- Hoogopgeleide mensen zijn gelukkiger dan laagopgeleide mensen.

> Werkgelegenheid

- Onvrijwillige werkloosheid maakt mensen ongelukkiger
 - > extra effect voor langdurige werkloosheid

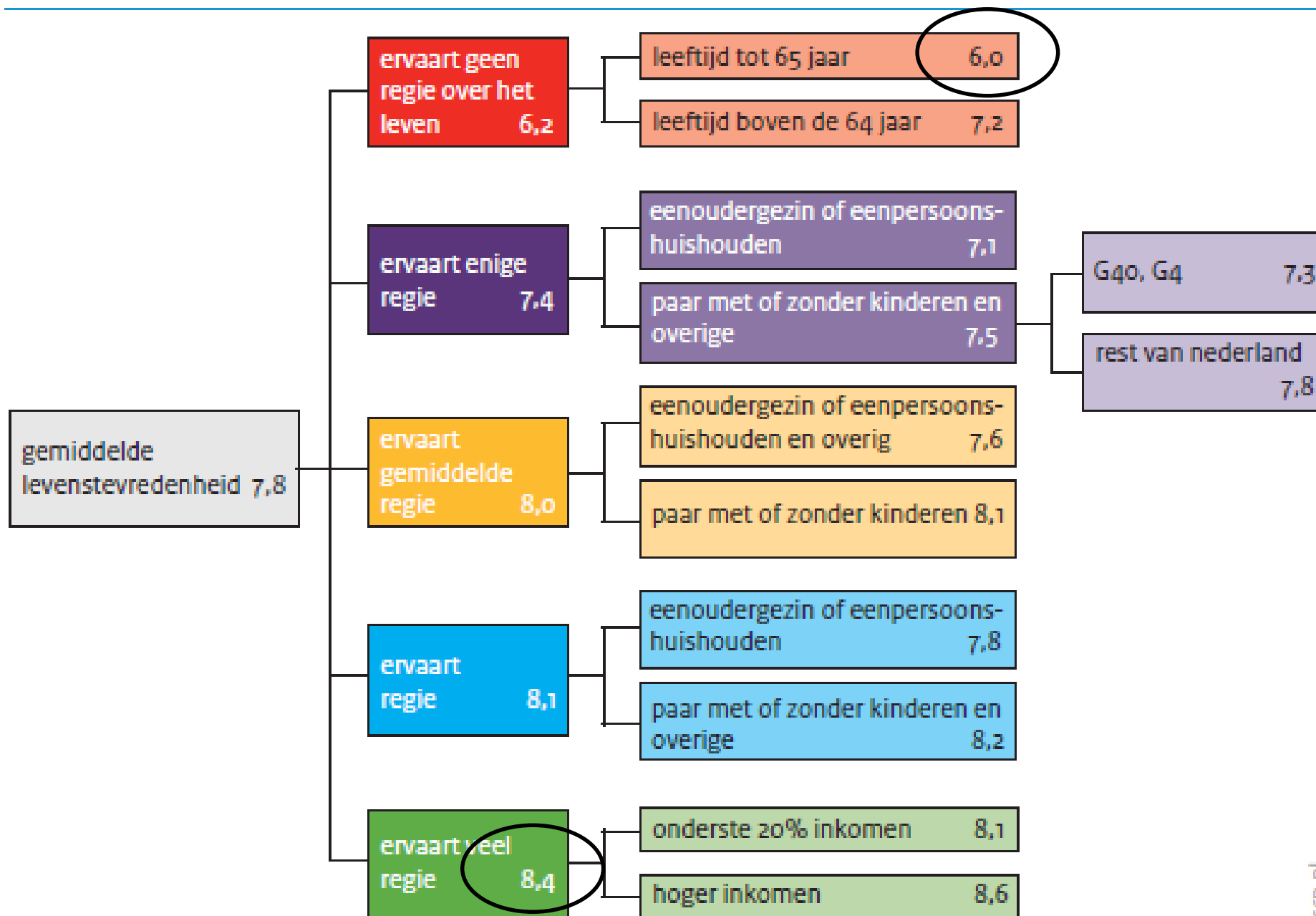
> Gezondheidszorg

- Gezonde mensen zijn gelukkiger dan ongezonde mensen.
- Gelukkige mensen hebben een hogere levensverwachting

> Openbaar bestuur

- Mensen in een democratie zijn gelukkiger. Deelname aan besluitvorming maakt gelukkiger
- Gelukkige mensen zijn actiever en socialer

Levenstevredenheid naar cumulatie van hulpbronnen en achtergrondkenmerken, 2017 (exhaustive Chaid-analysis, in gemiddelde rapportcijfers)^a

Sociaal en Cultureel Planbureau

Bedankt voor uw aandacht!

 @SCPonderzoek

Vier kwaliteiten van leven volgens prof. Ruut Veenhoven

extern

Intern

levenskansen

leefbaarheid

levensbekwaamheid

Levensuitkomsten

Nut van leven

levensvoldoening

Alternatief: 'kwaliteit van leven' ?

- > Gerelateerde concepten: sociale insluiting, welzijn,
- > (brede) welvaart, geluk, leefsituatie

- > Economisch? Hulpbronnen?
Uitkomsten?

- > Subjectief (USA)? Objectief (Scandinavië)?

- > 7-10 domeinen:

1. sociale netwerken; 6. vrije tijd;

2. opleiding; 7. gezondheid;

3. werk; 8. participatie (incl. politieke);

Houdbaarheid in de toekomst
-> **DUURZAAMHEID**

Op veel vlakken gaat het nu beter dan in 1990

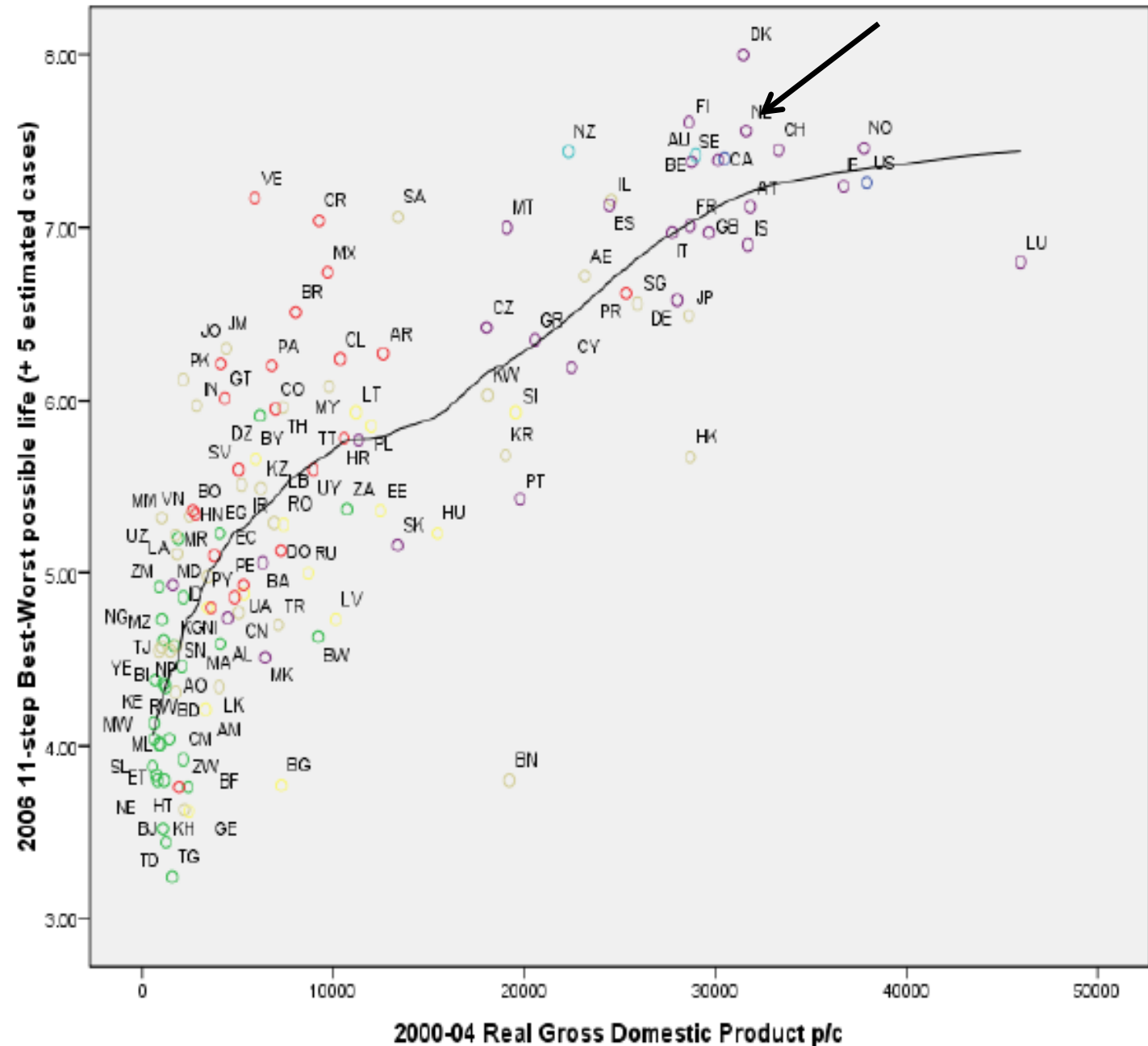

Levens-
tevredenheid

en

BBP

wereldwijd

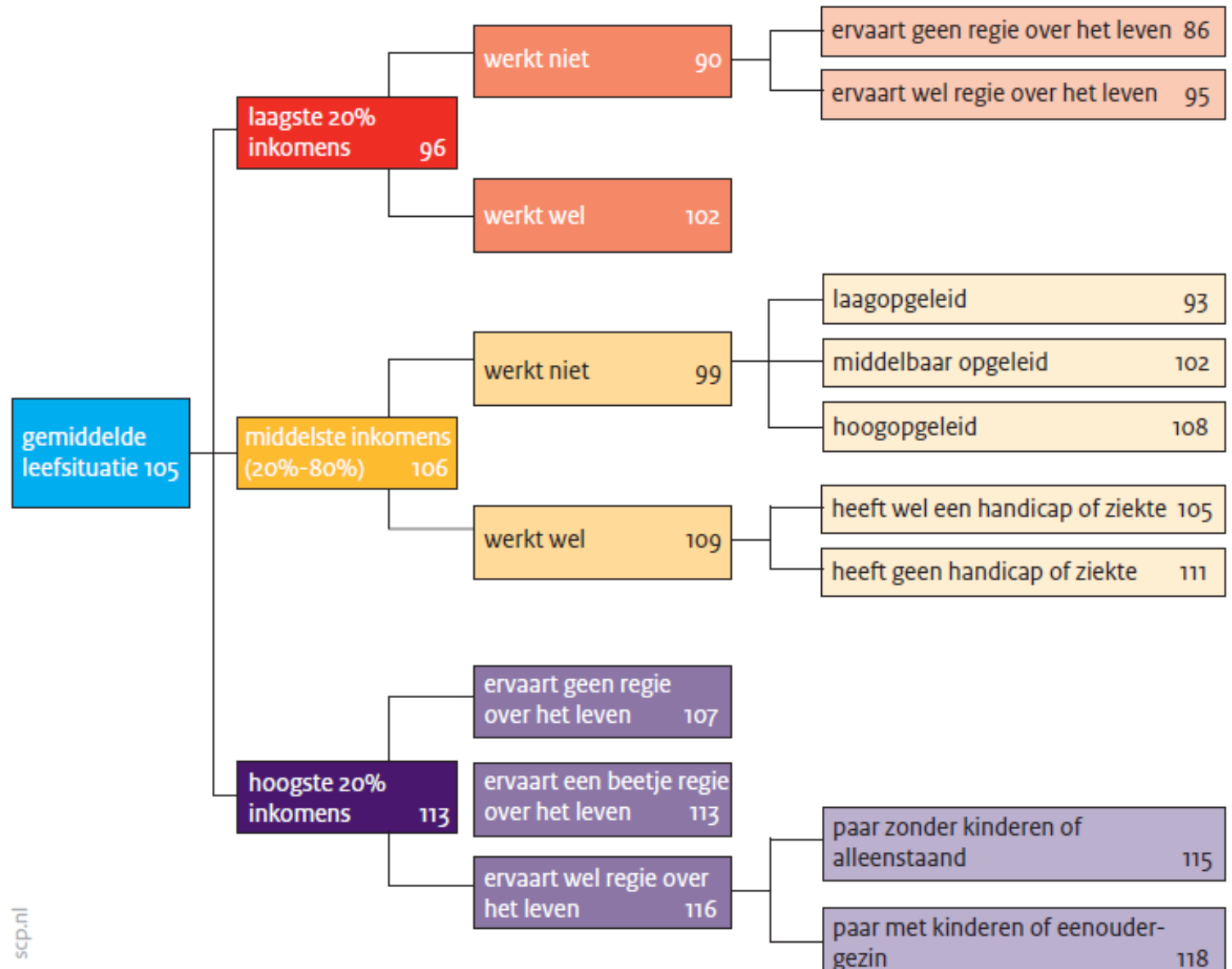

... maar er zijn hardnekkige verschillen

- > Verschillen naar hulpbronnen: opleiding, inkomen, al dan niet hebben van werk, een aandoening of ziekte.
- > Verschillen naar vaardigheden: digitale vaardigheden en ervaren regie over het leven.
- > (standaardafwijking=15, verschil van 1 punt = verschil van 1 procent)

Cumulatie van hulpbronnen heeft een versterkend effect op de leefsituatie

Leefsituatie naar cumulatie van hulpbronnen en achtergrondkenmerken, 2018 (exhaustive Chaid-analysis, indexcijfers, 1997 = 100, voor 'allen')^a

Het buitenland is verder...

theguardian

News | Sport | Comment | Culture | Business | Money | Life & style | Travel

News > Politics > David Cameron

David Cameron aims to make happiness the new GDP

Prime minister acts on pledge to find out what makes the nation content

Allegra Stratton, political correspondent
The Guardian, Sunday 14 November 2010 21.41 GMT

N nieuwsuur

voorpagina | live | archief | weblogs | over nieuwsuur | contact

Rutte: 'Geluk komt niet uit Den Haag'

Toegevoegd: dinsdag 26 okt 2010, 08:42

Premier Rutte keerde zich in zijn regeringsverklaring vandaag tegen 'betutteling en overbodige regelgeving' uit Den Haag. "Wij geven de verantwoordelijkheid terug aan de mensen in het land."

ZEIT ONLINE | WIRTSCHAFT

ZEIT ONL

Partnersuche

STARTSEITE POLITIK WIRTSCHAFT MEINUNG GESELLSCHAFT KULTUR WISSEN DIGITAL S

Unternehmen | Geldanlage | Börse

ENQUETE-KOMMISSION WACHSTUM

Was ist Lebensqualität?

Experten und Abgeordnete sollten für den Bundestag eine Alternative zum Wachstum finden. Sie sind gescheitert.

Determinanten voor geluk *binnen* landen (Veenhoven, 2012)

- Leefbaarheid omgeving -> verwaarloosbaar
- Sociaal-economische positie
 - > (inkomen, opleiding, geslacht, leeftijd) -> 5%
- Sociaal-emotionele inbedding
 - > (partner, vrienden) -> 10%
- Externe gebeurtenissen (ongelukken) -> 10%
- Erfelijkheid -> 30%
- Aangeleerde vaardigheden -> +- 25%
- 20% -> levenskeuzen?

In Nederland vooral op lokaal niveau specifiek beleid

- > “We gaan de geluksmachine uitzetten” – Mark Rutte
- > Maar ondertussen elders in het land:
 - Almelo – het geluksbudget
 - Nieuwegein – geluk op recept (samenwerking zorg en welzijn)
 - Lessen in geluk
 - Geluk en veerkracht –> psychosociale vaardigheden
- > Decentralisatie sociaal domein zorgt voor nieuwe impuls